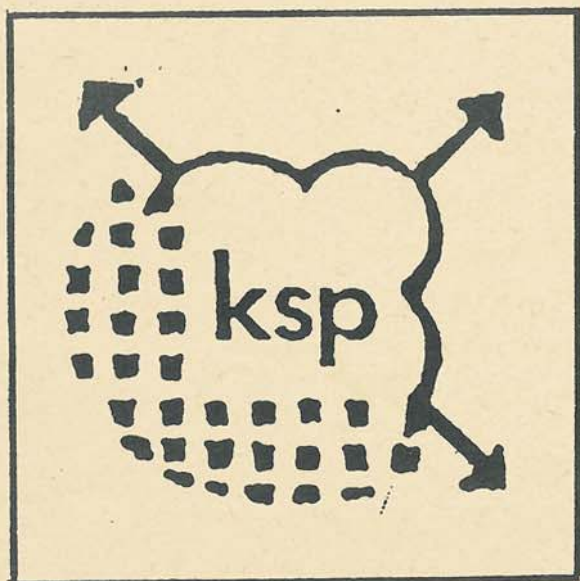
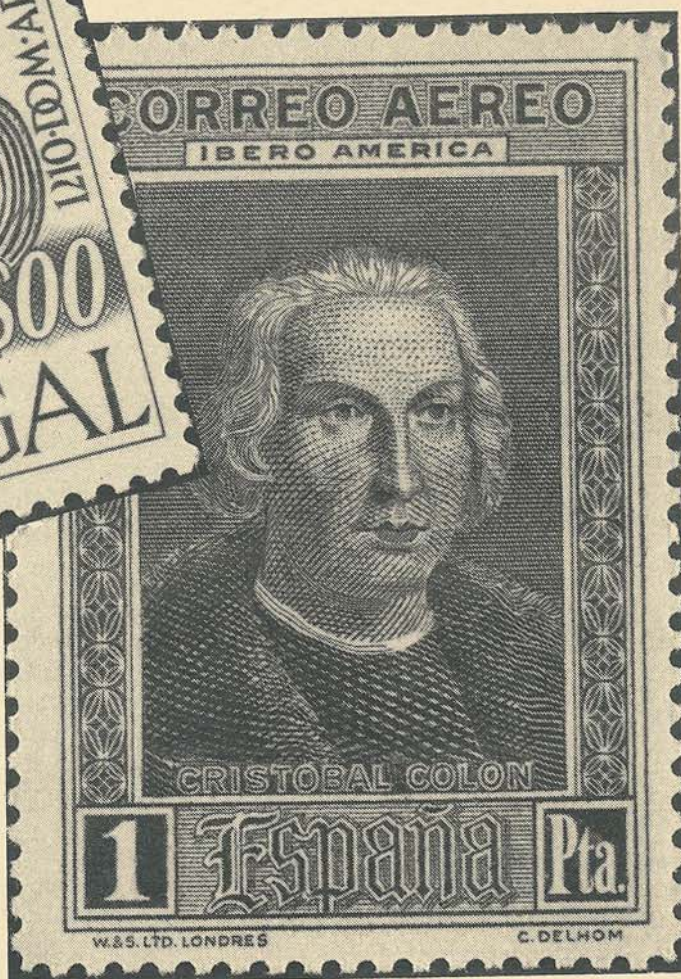

IBERIA

kontaktgroep
spanje ~ portugal

Scheepsstempels van Spaanse oorlogsschepen

Zoals zoveel schepen hadden/ hebben Spaanse oorlogsschepen ook hun eigen scheepsstempel(s). Het is dus heel goed mogelijk, dat wij dergelijke stempels tegenkomen op brieven. Om onze lezers een beetje een beeld te geven van wat zij eventueel; kunnen tegenkomen. laten wij in dit artikel een aantal van deze scheepsstempels van Spaanse oorlogsschepen zien, zonder te pretenderen dat we compleet zijn, een groot deel van deze stempels dateren van de vijftiger en zestiger jaren en ongetwijfeld zullen enkele schepen inmiddels uit de vaart zijn, terwijl het ook goed mogelijk is dat men stempels ontdekt van schepen die al eerder met een scheepsstempel werkten zonder dat dit in onze opsomming is vermeld. Het gaat hier dus om een niet complete vermelding, die slechts ter oriëntatie is bedoeld.

We beginnen met de scheepsstempels van zes Spaanse kruisers. De kleuren van de stempels kunnen variëren van zwart, violet, blauw en rood.

Kruiser "GALICIA"
Stempel 38mm diameter

Kruiser "ALMIRANTE CERVERA"
Stempel 38mm diameter

Kruiser "CANARIAS"
Stempel 31mm diameter

"Kruiser "MIGUEL DE CERVANTES"
Stempel 29mm diameter

Kruiser "MIGUEL DE CERVANTES"
Vrijportstempel 42x55

CRUCERO

"MENDEZ NUÑEZ

"Kruiser "MENDEZ NUÑEZ"
Stempel 43x9mm

Kruiser "ALMIRANTE CERVERA"
Vrijportstempel 40x52mm

Torpedojager "VELASCO"
Stempel 21mm diameter

Torpedojager "LAZAGA"
Stempel 38mm diameter

Vrijportstempel "LAZAGA"

Torpedojager
"SANCHEZ BARCAIZTEGUI"
Vrijportstempel 48x55mm

Torpedojager "CHURRUCA"
Stempel 29mm diameter

Torpedojager "ALAVA"
Stempel 37mm diameter

Torpedojager "LINIERS"
Stempel 43x35mm

Torpedojager "ALAVA"
Stempel 36mm diameter

Torpedojager "LINIERS"
Stempel 43x35mm

Torpedojager "LINIERS"
Vrijportstempel 44x55mm

Torpedojager "LEPANTO"
Stempel 30mm diameter

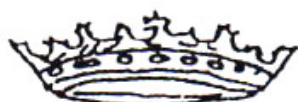
Kanonneerboot "VASCO NUÑEZ DE
BALBOA" Stempel 39mm diameter

Torpedojager "LEPANTO"
Stempel 30mm diameter

Kanonneerboot "PIZARRO"
Stempel 39mm diameter

Torpedojager "LEPANTO"
Vrijportstempel 38x50mm

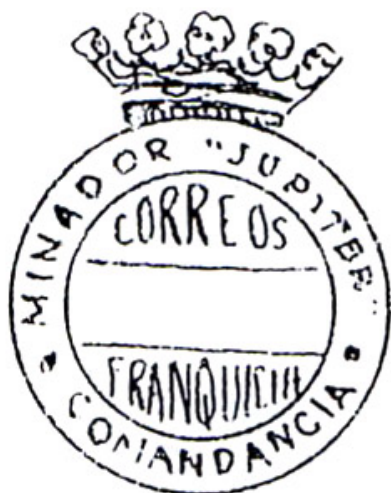
Kanonneerboot "CALVO SOTELO"
Stempel 32mm diameter

DESTRUCTOR "LEPANTO"

Torpedojager "LEPANTO"
Regelstempel 49x2 1/2mm

Cañonero "Sarmiento de Gamboa"

Kanonneerboot "SARMIENTO DE
GAMBOA" Tweeregelstempel
50x9mm

Mijnenlegger "JUPITER"
Vrijportstempel 39x49mm

Mijnenlegger "VULCANO"
Vrijportstempel 39x49mm

Mijnenlegger "EOLO"
Stempel 35x44mm

Mijnenlegger "TRINON"
stempel 34mm diameter

Mijnenlegger "VULCANO"
Stempel 38x50mm

Mijnenlegger "NEPTUNO"
Stempel 39mm diameter

MINADOR "NEPTUNO"

Mijnenlegger "NEPTUNO"
Regelstempel 50x3mm

Mijnenveger "LEREZ"
Vrijportstempel 38x48mm

Duikboot Depotschip "METEORO"
Vrijportstempel 40x57mm

Mijnenveger "NERVION"
Vrijportstempel 45x58mm

Duikboot "G-7"
Vrijportstempel 37x50mm

"NERVION" stempel 35x44mm

Duikboot "D-2"
Stempel 36mm diameter

Duikboot "D-2"
Vrijportstempel 38x49mm

Torpedoboot "LT-22"
Vrijportstempel 39x57mm

Duikboot "S-31"
Vrijportstempel 38x50mm

Torpedoboot "AUDAZ"
Stempel 30mm diameter

Duikboot "GENERAL MOLA"
Vrijportstempel 40x49mm

Torpedoboot "METEORO"
Stempel 39mm diameter

Opleidingschip "J SEBASTIAN DE ELCANO" Vrijportstempel 38x49mm

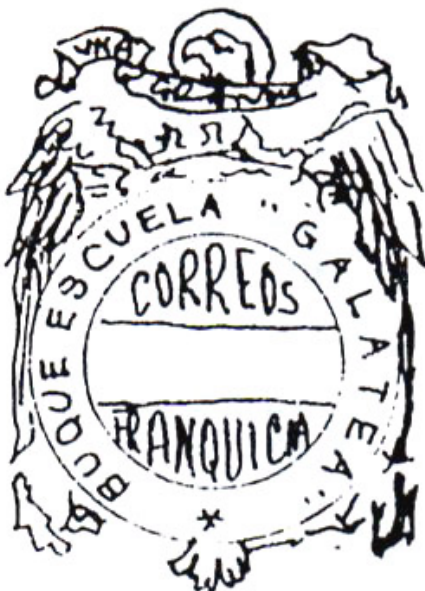
Marineschool in Pontevedra
Stempel 30mm diameter

Opleidingschip "J SEBASTIAN DE ELCANO" Stempel 29mm diameter

Kustbewakingschip "PROCYON"
Stempel 39mm diameter

Opleidingschip "GALATEA"
Vrijportstempel 40x58mm

Kustbewakingschip "PEGASO"
Stempel 36mm diameter

Hydrografisch schip "TOFINO"
Stempel 35mm diameter

Marinestation, te Soller op Mallorca
Stempel 44mm diameter.

T.A.-11
Vrijportstempel 39x49mm

T.A.-11
Stempel 39mm diameter

Tot zover wat informatie over de
scheepsstempels van de Spaanse
Marine.

Nogmaals, er zijn meer van
dergelijke stempels dan wij u hier
lieten zien, maar in ieder geval geeft
het aardig wat informatie.

Shelley/Mi.

Cereszegels 1921 - 1923 (5)

Zoals in het vorige artikel (4) al vermeld, bracht de Portaria 2698 (staatsdecreet) van 31 maart 1921 nieuwe waarden in omloop, overeenkomstig de internationale afspraken van eind 1920 in Madrid bij de U.P.U. Hierbij werden oude waarden geschrapt; bestaande andere oude waarden bleven gehandhaafd.

Het zelfde decreet verordonneerde de verandering van enkele kleuren. De volgende zegels werden beëindigd: 1 1/2 C., 3 1/2 C., 5 C., 7 1/2 C., 13 1/2 C., 15 C. en 18 C. (Núcleo 209, 225, 227, 229, 231 en 216). De 18 C. was

overigens nooit uitgegeven, maar wel als zodanig in een vorige Portaria verordonneerd.

De volgende waarden bleven gehandhaafd: 1/4 C., 1/2 C., 1 C., 2 1/2 C., 4 C., 8 C., 10 C. en 20 C. (Núcleo 206, 207, 221, 211, 226, 214, 215 en 240).

In 1921 circuleerden de volgende zegels: 1/4 C. sepia (voor kranten die door de uitgever werden verzonden binnen Portugal); 1/2 C. zwart (voor kranten die privé werden verzonden binnen Portugal); 1 C. bruin; 2 C. geel; 2 1/2 C. violet; 3 C. licht blauw (drukwerk en monsters binnenland en voor kranten naar de koloniën); 4 C. lichtgroen; 6 C. roodroze, de oorspronkelijke kleur was lila-roze, maar door het in omloop brengen van de nieuwe 80 C. in lila-roze, werd de 6 C. nu in roodroze vervaardigd (briefkaarten binnenland en drukwerk naar de koloniën); 8 C. ardoise; 10 C. 'Tijolo' steenrood (brieven binnenland en aantekenrecht binnenland); 12 C. donkergroen (monsters naar de koloniën en drukwerk buitenland); 14 C. violet; 20 C. chocoladebruin (aangetekende brieven binnenland en aantekenrecht buitenland); 24 C. blauw-groen (monsters buitenland); 30 C. (donker)bruin (brieven naar de koloniën); 36 C. rood (briefkaarten buitenland); 50 C. oranje; 60 C. (donker)blauw (brieven buitenland); 80 C. lila-roze (aangetekende brieven buitenland); 90 C. ultramarijn (brieven buitenland, tweede gewichtsklasse); 1 Esc. lila; 1\$10 bistre (aangetekende brieven buitenland, tweede gewichtsklasse); 1\$20 geelgroen (brieven buitenland, derde gewichtsklasse) en 2 Esc. donker groengrijs.

Portaria nummer 2786, het staatsdecreet van 14 juni 1921 bracht twee nieuwe waarden: de 5 Esc. (emerald)groen en 10 Esc. rood, maar de uitgifte werd later geannuleerd. Deze zegels werden pas in 1924 met een andere Portaria uitgegeven.

Portaria nummer 2933 van 12 oktober 1921, gepubliceerd in de Staatscourant (Diario do Governo) op 17 oktober 1921 bracht een einde aan de waarden 36 C., 90 C., 1\$10 en 1\$20, hoewel ze reeds nauwelijks 6 maanden waren vervaardigd. Ze bleven in omloop totdat de voorraad was opgebraakt.

De zelfde Portaria, nummer 2933 van 12 oktober 1921, creëerde de nieuwe zegels 40 C. donkerblauw, 8 C. donkergroen, 12 C. donkerviolet en 24 C. rood. Echter de 40 C. werd pas in september 1923 circulatie gebracht en de

donkergroene 8 C. pas in juni 1922. De 12 en 24 C. in donkerviolet en rood werden nooit uitgegeven.

De Portaria nummer 3028 van 27 december 1921 beëindigde de vervaardiging van de 2 1/2 C., die overbodig was geworden. In 1922 werd slechts één verandering toegepast. De al oude ardoise-kleur van de 8 C. (Núcleo 214) werd veranderd in donkergroen (Núcleo 237).

De druk was op Liso-papier met een 12 : 11 1/2 tanding.

Tot december 1921 werden willekeurig de volgende 5 papiersoorten door de Casa da Moeda toegepast: - Liso (fijn en medio) van de Casa do Papel do Prado; - Acetinado, van/uit de befaamde geconfiskeerde Duitse schepen; Cartolina, van de Casa do Papel do Prado; Pontinhado irregularmente (medio) van de papierfabriek van Abelheira; Porcelana (alleen voor de koloniale zegels gebruikt). In deze periode waren er twee tandingen: 15 : 14 en 12 : 11 1/2.

De ontwaarding van de Escudo, nog steeds als gevolg van het werelconflict, veroorzaakte nieuwe posttarieven voor het binnenland begin 1923.

Decreet nummer 8576 van 8 januari 1923 verordonneerde de nieuwe tarieven, zodat er nieuwe zegels werden gemaakt en 'oude' zegels werden niet meer geleverd. Aan nieuwe zegels kwamen: 5 C. sepia (voor kranten verzonden door de uitgever naar de koloniën); 15 C. zwart (briefkaarten binnenland); 20 C. (donker)groen (monsters naar de koloniën en drukwerk buitenland); 25 C. roze (brieven binnenland en aantekenrecht); 40 C. chocolade (monsters buitenland); 60 C. rood (briefkaarten buitenland, maar werd nooit uitgegeven); 75 C. roze-lila (aangetekende brieven naar de koloniën); 1 Esc. donkerblauw (brieven buitenland) en 1\$50 ardoise (aangetekende brieven buitenland).

Beëindigd werden: 1/4 C., 1/2 C., 6 C., 8 C., 12 C., 24 C. en 80 C. Ze bleven circuleren tot de voorraad op was.

In 1923 bleven er - na uit de roulatie genomen waarden en de nieuwe zegels - de volgende basiswaarden over: 1 C. bruin, 2 C. oranje, 3 C. blauw, 4 C. groen, 5 C. sepia, 10 C. steenrood, 15 C. zwart, 20 C. donkergroen, 25 C. roze, 30 C. bruin, 40 C. chocolade(1), 50 C. oranje, 75 C. roze-lila, 1 Esc. donkerblauw en de 1\$50 ardoise (Núcleonummers 221, 223, 235, 226, 252, 215, 253, 254, 255, 242, 256, 283, 244, 527, 258, 259).

Gedurende 1923 werden als papiersoorten gebruikt: Liso (fijn en medio) en Acetinado, deze laatste in mindere mate. De zegel van 1\$50 werd gedrukt op papiersoort Lustrado (espesso). (1) Een interessant geval was de zegel van 40 C. chocoladebruin (Núcleo 283). In februari 1923 werd de waarde gedrukt in blauw (Núcleo 256), overeenkomstig de Portaria van 12 oktober 1921, nummer 2933. Echter was met decreet 8576 van 8 januari 1923 bepaald dat de kleur veranderd moest worden in chocoladebruin. In de Casa da Moeda vergat men de afdeling Zegeldruk deze verandering door te geven zodat de betreffenden de Portaria van 1921 aanhield en voor blauwe zegels zorgde. Men aarzelde met de uitgifte tot september 1923 en ging toch tot circulatie over vanwege de grote vraag naar 40 C. waarden. In april 1924 ging men over op de chocolade kleur toen de vraag nog verder steeg. Zodoende circuleerde in september 1923 de blauwe 40 C. in plaats van de chocolade kleur.

Dit artikel is opgedragen aan Dr. Frederico Lopes, vermaard Portugees filatelist.
Jan van Gerwen en Frits van Beekum.

De Olympische Spelen-zegels van Amsterdam 1928

Op 30 april 1928 gaf de Portugese Postadministratie twee zegels uit, een 15 Centavos toeslagzegel, Núcleonummer 21, en een 30 Centavos Strafportzegel op de toeslagzegel, met de bedoeling de opbrengst te besteden voor de uitzending van de Portugese equipe naar de Olympische Spelen in Amsterdam.

Het ontwerp van beide zegels was van Júlio Alves en de zegels werden op Liso-papier vervaardigd met respectievelijk tanding 12 en 11 1/2.

De toeslagzegel van 15 Centavos moest verplicht worden bijgeplakt bij de gewone correspondentie tarieven, uitgezonderd de kranten. Deze verplichte periode liep van 22 tot en met 24 mei 1928.

Op postkantoren werd deze verplichte toeslag op de normale frankering in de periode van twee dagen toegepast. Maar het kwam voor dat brieven op de bus werden gedaan zonder toeslag en derhalve diende de ontvanger strafport van 30 Centavos te betalen. Dus porto op toeslagzegels, die niet waren geplakt.

De 30 Centavos strafportzegel verschilt dus van de reguliere Portzegels, die als straf waren bedoeld voor het niet of te weinig frankeren van gewone postzegels. Daarom staat de 'Multazegel van de Olympische Spelen ook apart vermeld als Núcleonummer 5 van Porteadado Imposto Postal. Uiteraard paste men de strafport in dezelfde dagen toe, 22 tot en met 24 mei 1928.

Van de 15 Centavos werden er 2 miljoen uitgegeven, gedrukt in vellen van 9 bij 10 zegels, en van de 30 Centavos werden er 300.000 stuks uitgegeven, gedrukt in vellen van 20 bij 9. Bij een totale verkoop zou de Post

39.000\$ ontvangen (= 10%) en het Portugees Olympisch Comité zou 351.000\$ ontvangen (= 90%). Deze zegels golden ook voor de Azoren en Madeira. Het lag in de bedoeling zegels met een opdruk 'Açores' te voorzien, maar het werd niet gedaan, hetgeen te wijten was aan het korte tijdschema.

Op Madeira werden op de bewuste drie dagen de zegels echter niet ontvangen! Dit vanwege diverse postale misverstanden. In plaats van de beoogde 390.000\$ winst, kwam er een schamele (gedwongen) verkoop van

91.402\$20, waarvan 9.140\$22 voor de Post en 82.261\$98 voor de Spelen. Van de 2 miljoen 15 Centavos werden er 500.000 verkocht. Van de 300.000 strafpostzegels werden minder dan 50.000 gebruikt! Klaarblijkelijk stuurden de Portugezen de bewuste 22, 23 en 24 mei 1928 minder brieven.

De niet verkochte zegels gingen, volgens afspraak, naar het Comité, die ze doorverkochten voor de nominale waarden aan de verzamelaars. Opvallend was het opschrift 'Amsterdão' op de beide zegels, aangezien in het juiste Portugees het 'Amesterdão' moet zijn.

Henri Trachtenberg, vermaard onderzoeker van aerofilatelie en verzamelaar van thematische zegels, vond in 1966 een verticaal paartje en een blokje van vier van beide zegels in ongetande toestand. De enige variëteit tot dan bekend. Aangezien het een gedeelte van een velletje van respectievelijk 9 bij 10 en van 20 bij 9 zegels betrof, moeten er dus nog meer ongetande exemplaren van beide zegels rondzwerven! Beide getande exemplaren zijn zeer moeilijk gebruikt te vinden, hoewel de Núcleo ze postfris hoger waardeert. De strafportzegel van 30 Centavos gebruikt is bijna een rariteit voor een paar gulden. Op brief zijn beide zegels zeer kostbaar. Een mooi gecentreerd zegel is ook al moeilijk te vinden.

Jan van Gerwen.

Vervalsingen van Portugal (5)

De 100 Reis D. Luis I (Núcleo 18)

De reliëfzegels zijn nauwelijik goed vervalst, in verband met het aanwezige reliëf. Dus de vervalsingen van de reliëfzegels zijn - zelfs voor een leek - snel te herkennen. Toch bestaan er twee (tot nu toe bij mij bekend) gevaarlijke vervalsingen van de reliëfzegels, daar de vervalser(s) gebruik heeft(hebben) gemaakt van de originele cliché's. Dat zijn Núcleonummer 18, de 100 Reis Don Luis I, en Núcleonummer 26, de 120 Reis type 'kromme band' van Don Luis I. De vervalsing van de 120 Reis 'kromme band'-type zal

ik later beschrijven.

De vervalsingen van deze 100 Reis is op het eerste gezicht vrij goed, mede omdat men van de originele cliché gebruik heeft gemaakt. Maar gaat men de zegels aandachtig bestuderen, dan vallen toch verschillende zaken op.

Ten eerste dat bij de echte zegels de buitenste lijnen (zie pijlen figuur 1) veel dikker zijn dan bij de valse zegels (figuur 2 en 3).

Door de druk van de frictiepers zijn bij de echte zegels deze buitenste lijntjes altijd dik of vet en onregelmatig gedrukt.

De valse zegels hebben altijd lijntjes van een gelijke samenstelling en zijn dun(ner).

Het papier van de valse is ook veel doffer, bruin/crème-achtig van kleur en heeft een zeer fijne ruit structuur.

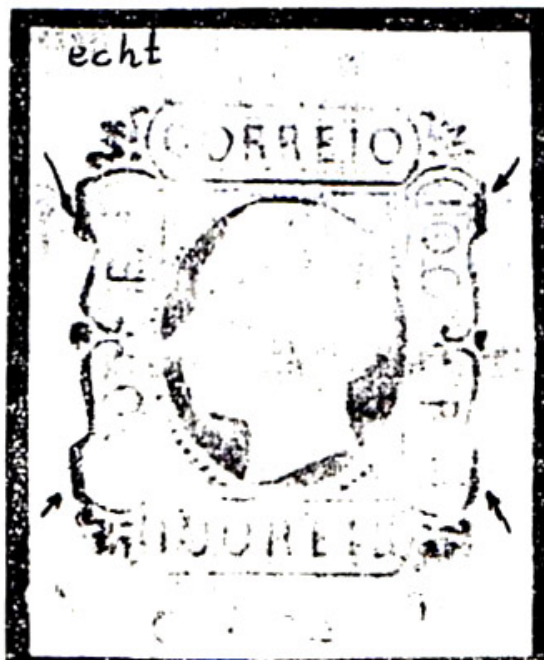

Fig. 1

Fig. 2

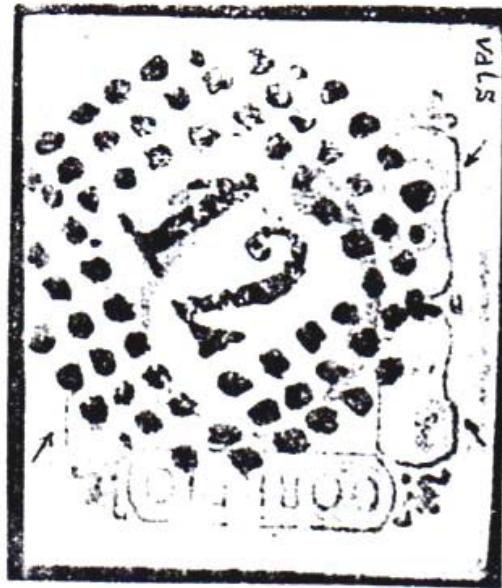

Fig. 3

Ook de initialen 'F.B.F.' zijn bij de valse zegels bijna- of niet te lezen. De valse zegels die ik tot op heden ben tegengekomen, een stuk of 10 exemplaren, zijn allemaal voorzien van valse stempels (figuur 2 en 3). Bij alle authentieke afstempelingen is de omtrek uiterst cirkelvormig. De punten - van de echte puntstempels - hebben verschillende vormen om het cirkelvormige aspect beter te accentueren. In zijn samenstelling hebben de echte puntstempels een perfecte symmetrie in het aantal lijnen en punten. Bij de valse puntstempels (figuur 2) hebben de punten altijd de vorm van een vierkant en de drie benedenlijnen hebben 9, 7 en 4 punten in plaats van 8, 6 en 4 punten.

Figuur 3 geeft een puntstempel weer met nummer 12. Waarom de vervalser(s) nummer 12 hebben genomen, is voor mij dan ook een raadsel. Iemand die iets van de Portugese stempels afweet, weet ook dat een puntstempel met nummer 12 niet bestaat. Ook de cirkelvorm (en symmetrie) is bijna verdwenen.

(De afbeeldingen zijn afkomstig uit 'Boletim do Clube Filatélico de Portugal', maar ondergetekende heeft de zelfde exemplaren in zijn bezit.

Dit artikel is (weer) mede tot stand gekomen met de hulp van Jan van Gerwen.

Frits van Beekum.